

Қазақстан Іскерлік белсенділік индексі

Қазан 2020 жыл

Сурет: Владислав Воднев

Мазмұны

01 Іріктеме туралы ақпарат

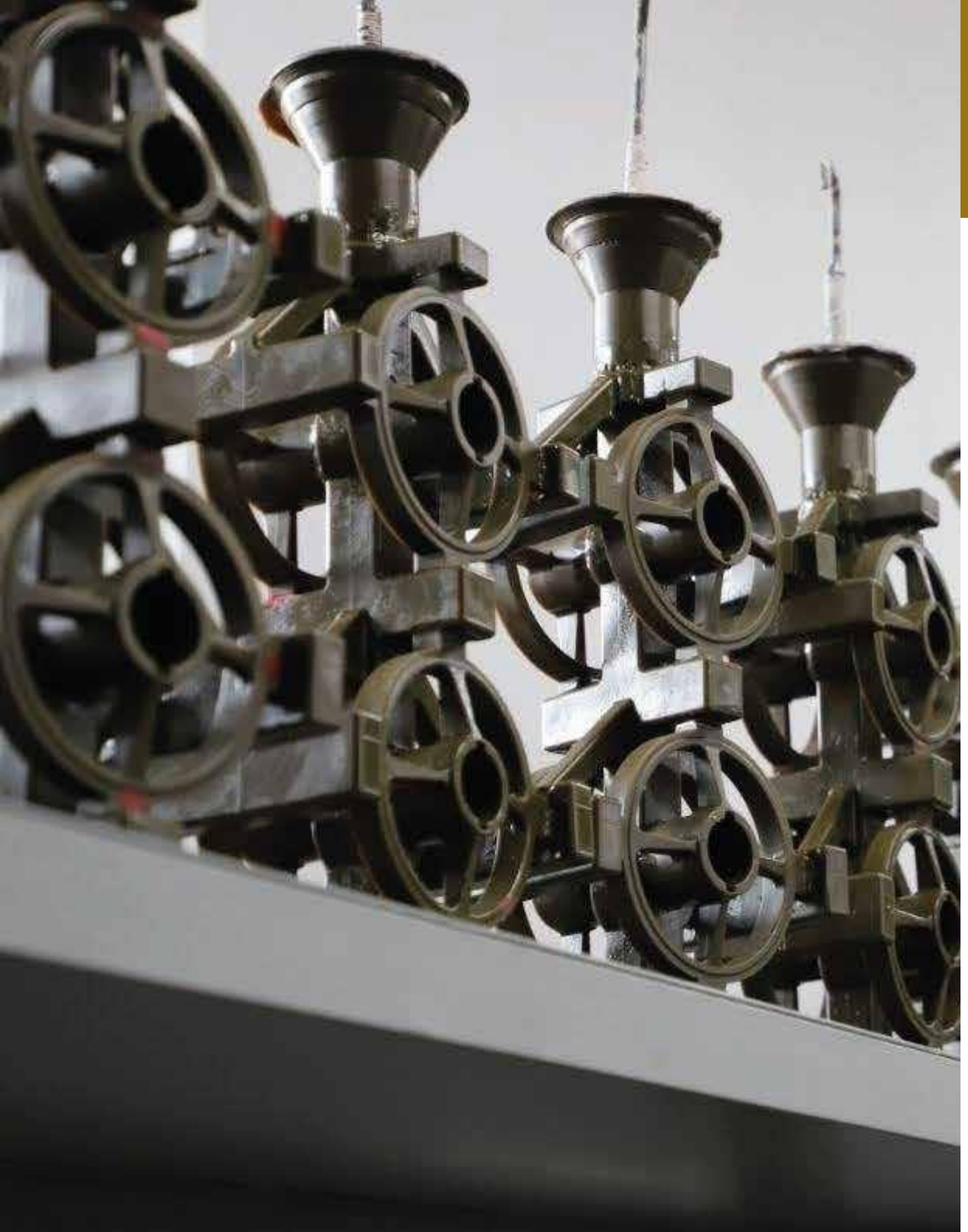
02 Бірлестірілген Іскерлік белсенділік индексі экономика бойынша

03 Секторлар бойынша Іскерлік белсенділік индексі

04 Іскерлік белсенділік индексі Қазақстан аймақтары бойынша

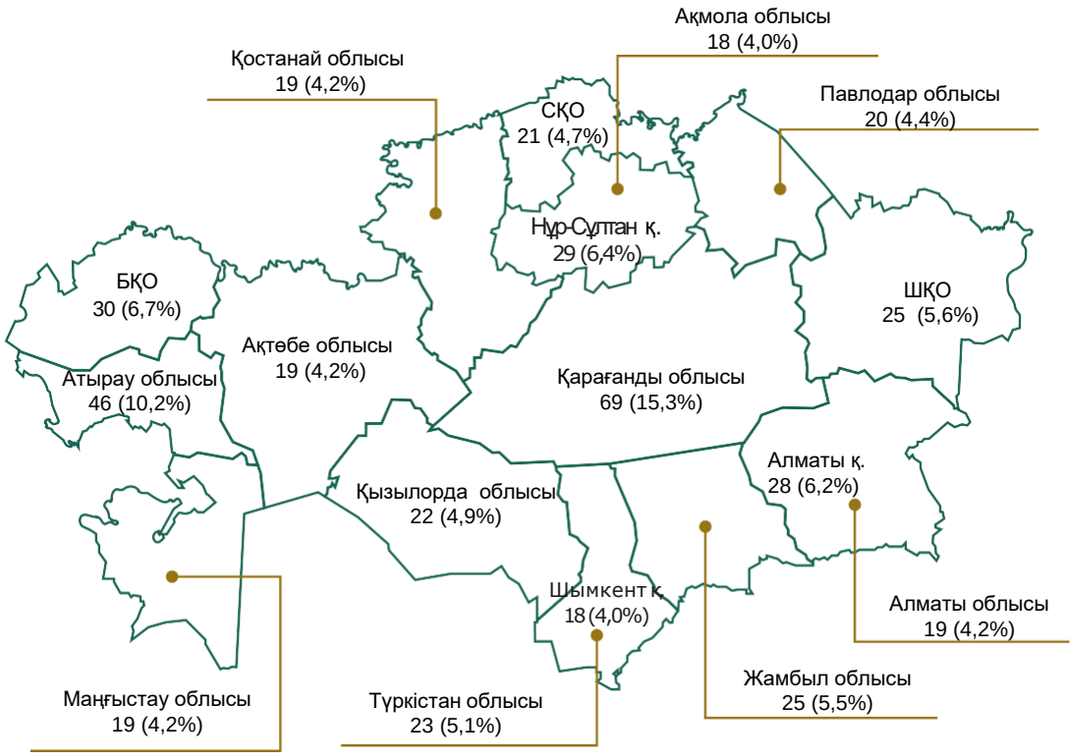
05 Басқа мемлекеттердің PMI индексі

06 Бизнес-ахуал индексі

01
Іріктеме туралы ақпарат

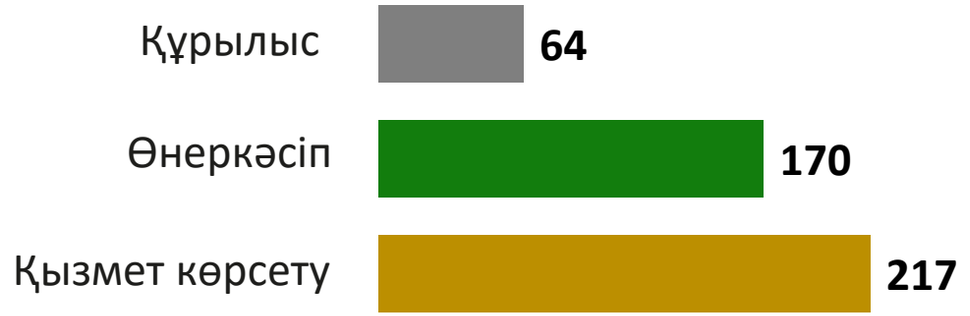
2020 жылғы қазандағы респонденттердің саны – ***451 кәсіпорын***.

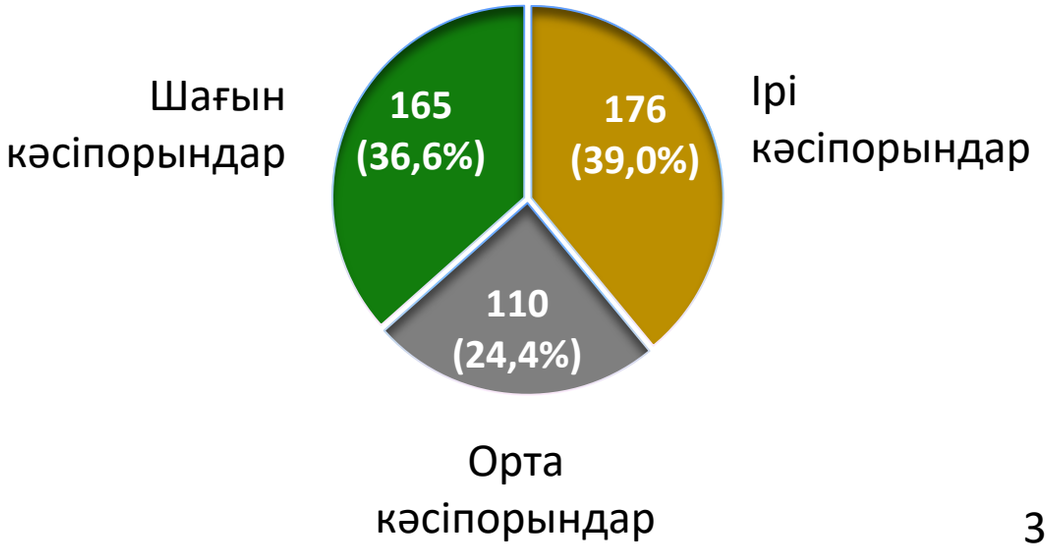
- *Іскерлік белсенділік индексІ - кәсіпорындардың экономикалық көрсеткіштеріндегі нақты өзгерістер мен олардың болашақтағы өзгерістеріне қатысты сұрақтарға жауаптарының жиынтығын қамтитын құрама индекс.*
- *Қазақстан Ұлттық Банкі ай сайын нақты сектор мониторингіне қатысатын кәсіпорындарға сауалнама жүргізеді*

Респондент-кәсіпорындардың салалық құрамы

Респондент - кәсіпорындардың өлшемдік құрамы

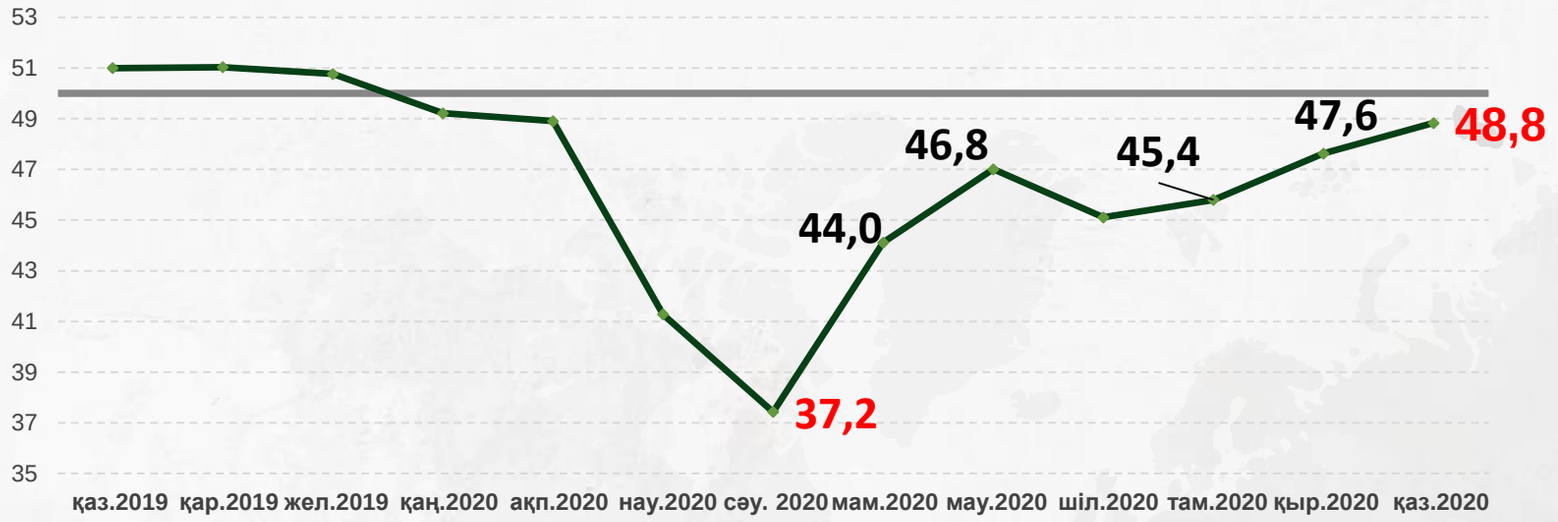

02

Экономика бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

Экономика бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

2020 жылғы қазан айында нақты сектордың 451 кәсіпорынына жүргізген ай сайынғы сауалнаманың нәтижелері бойынша іскерлік белсенділіктің шоғырландырылған индексі (ІБИ) 1,2 тармаққа көтеріліп, **48,8** құрады (қыркүйек айында - **47,6**).

Индекс өнеркәсіп секторында едәуір жоғарылады, мұнда ІБИ 1,8 тармаққа өсіп, **49,6** құрады. Қызмет көрсету саласында да көрсеткіш 1,3 тармаққа өсіп, **48,6** құрады. Алайда, құрылыс саласында 1,5 тармаққа төмендеп **47,6** құрады.

** Көрсеткіш 50-ден жоғары болса оң өзгерісті, төмен болса кері өзгерісті білдіреді. Индекстің мәні 50-ден қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны соншалықты жоғары (төмен), 50-ге тең деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді.*

Экономика бойынша бірлестірілген іскерлік белсенділік индексі – келесі үш сектордың ЖІӨ-дегі жалпы қосылған құн үлесі бойынша салмақтанған мәні

Экономика бойынша ІБИ
48,8

Құрылыс секторы бойынша ІБИ
47,6

Қызмет көрсету секторы бойынша ІБИ
48,6

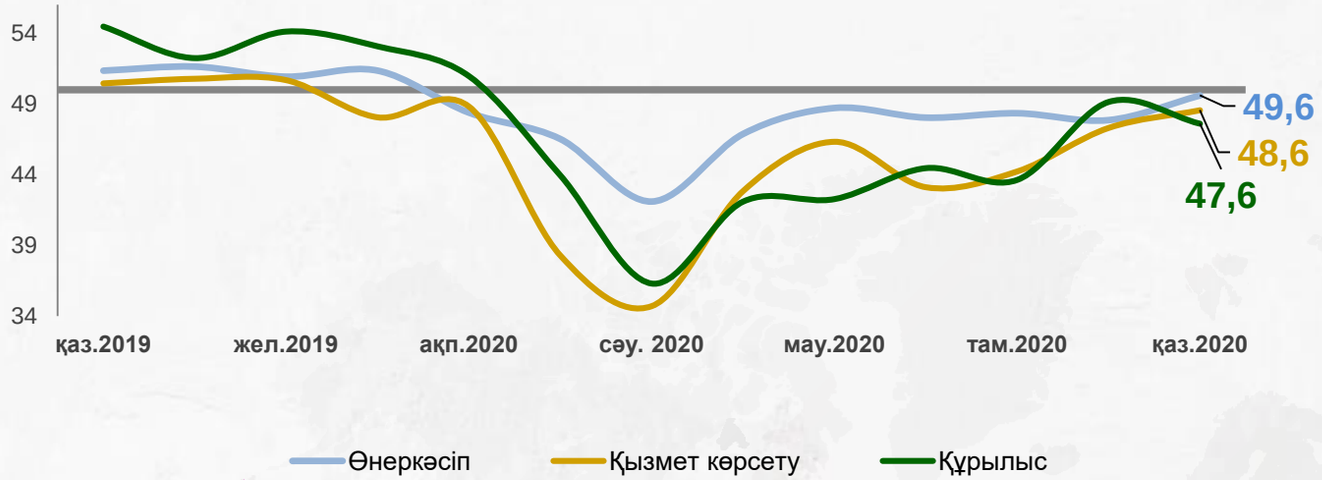
Өнеркәсіп секторы бойынша ІБИ
49,6

03

Секторлар бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

Секторлар бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

Өнеркәсіп сектрында индекс 2020 жылдың қазан айында оның барлық құрамдас бөліктерінің жақсаруына байланысты айтарлықтай өсті.

Қызмет көрсету саласындағы ІБИ іскерлік белсенділіктің, жұмыспен қамту деңгейінің мен жаңа тапсырыстардың жақсаруы арқасында өсті.

Алайда, **құрылыс** саласында индекстің төмендеуі байқалды, мұнда индикатор іскерлік белсенділіктің, жаңа тапсырыстардың саны мен жұмыспен қамту деңгейінің нашарлауы салдарынан төмендеді.

** Көрсеткіш 50-ден жоғары болса оң өзгерісті, төмен болса кері өзгерісті білдіреді. Индекстің мәні 50-ден қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны соншалықты жоғары (төмен), 50-ге тең деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді.*

Секторлар бойынша Іскерлік белсенділік кәсіпорындардың келесі көрсеткіштерінің өзгерістерінің жиынтығы ретінде есептеледі

Өнеркәсіп секторы бойынша ІБИ

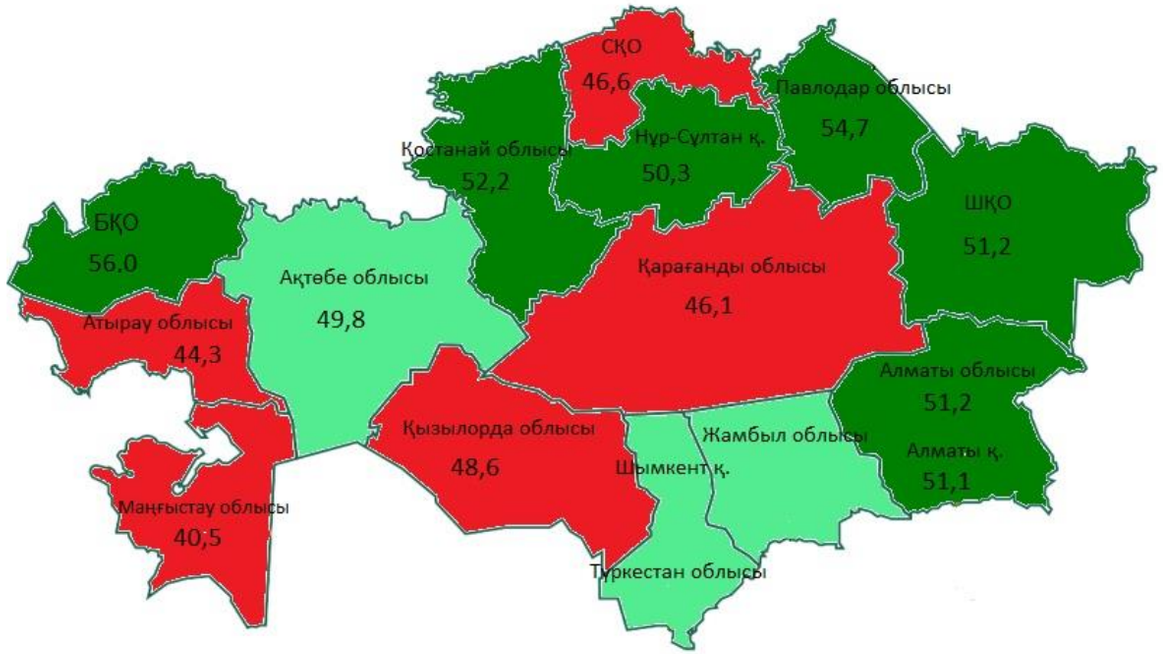
- Тауарлық-материалдық қорлар
- Жаңа өнім
- Жеткізу мерзімі
- Жұмыспен қамту деңгейі
- Жаңа тапсырыстар
- Іскерлік белсенділік

Құрылыс секторындағы ІБИ

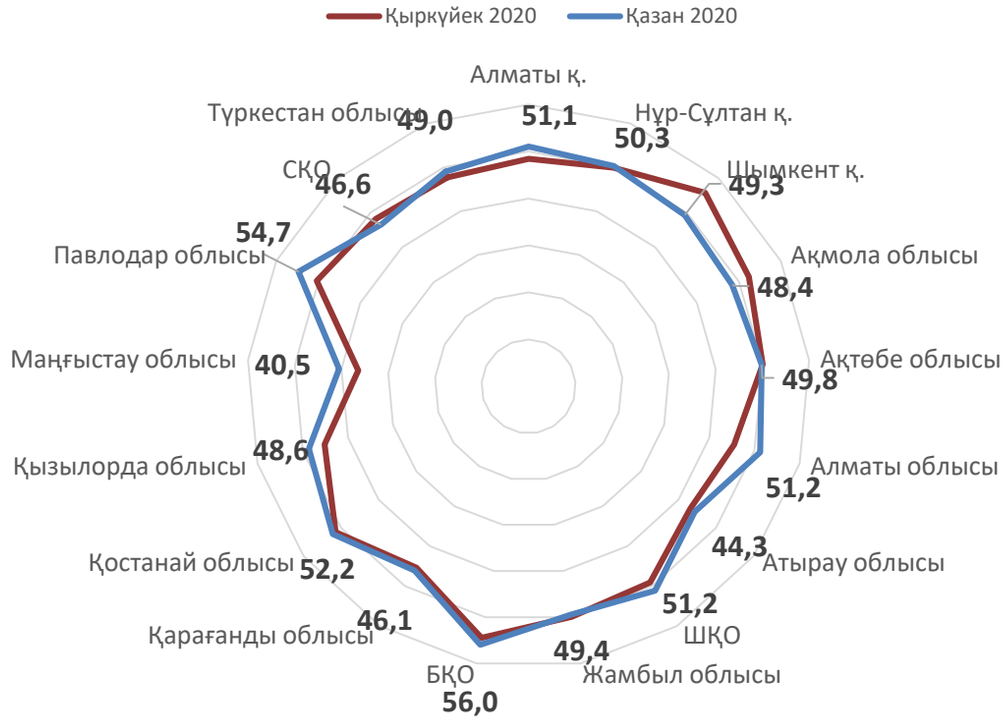
Қызмет көрсету секторындағы ІБИ

04 Қазақстан аймақтары бойынша Іскерлік белсенділік индексі

2020 жылғы қазандағы аймақтар бойынша ІБИ

2020 жылдың қыркүйек-қазандағы ІБИ динамикасы

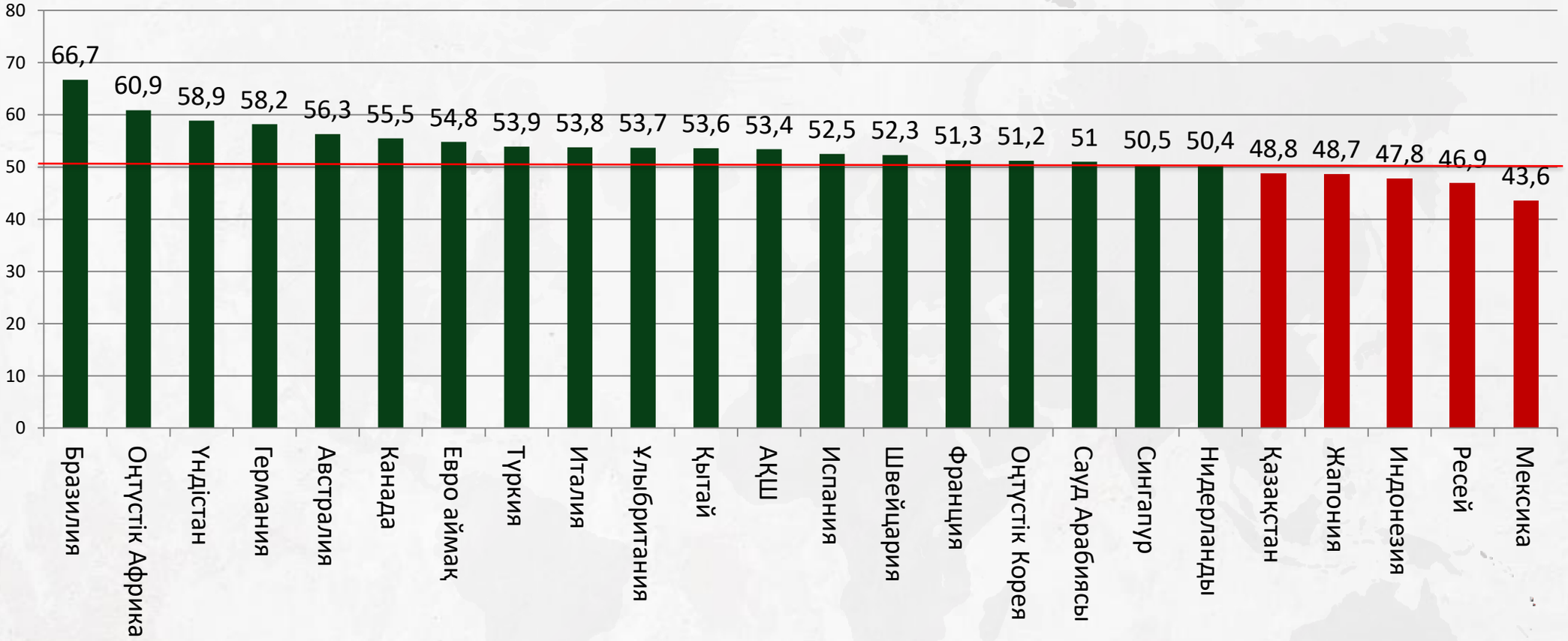
2020 жылдың қазан айында іскерлік белсенділік индексінің Алматы қаласында 5,7 тармаққа (**51,2**), Павлодар 4,3 тармаққа (**54,7**), Маңғыстау 4,1 тармаққа (**40,5**) және Қызылорда облысында 3,5 тармаққа (**48,6**) жақсарғаны байқалады. Алайда индикатор Шымкент қаласында 6,4 тармаққа (**49,3**), Ақмола 4,0 тармаққа (**48,4**) және Солтүстік Қазақстан облысында 1,7 тармаққа (**46,6**) төмендеді.

05

Басқа мемлекеттердің PMI индексі

Басқа мемлекеттердің PMI индексі

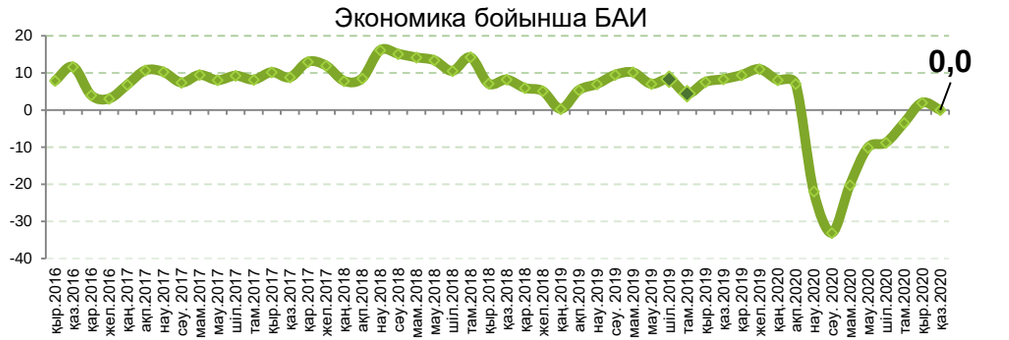
09.11.2020ж. мәліметтер
Дереккөз: G20 елдер шеңберіндегі өнеркәсіп саласындағы PMI
https://tradingeconomics.com/forecast/manufacturing-pmi?continent=g20, Қазастан бойынша ІБИ

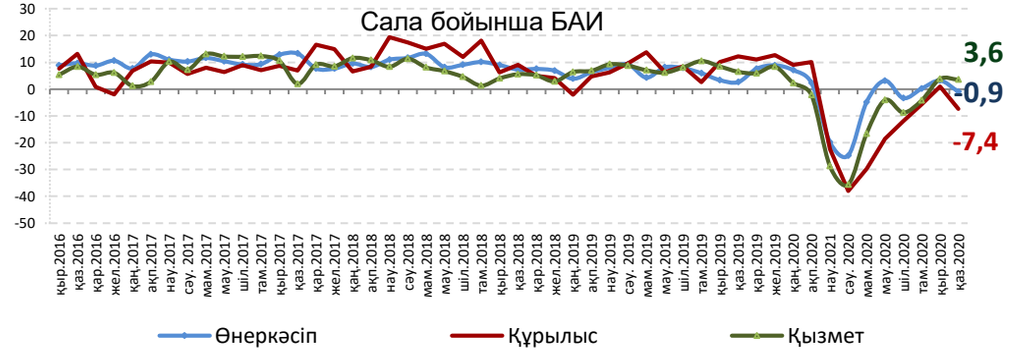

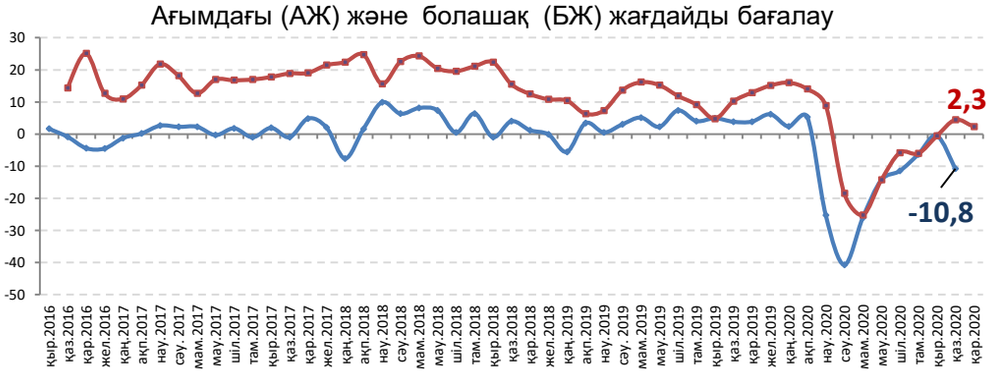
06

Бизнес-ахуал индексі (БАИ)

Бизнес-ахуал индексі (БАИ)

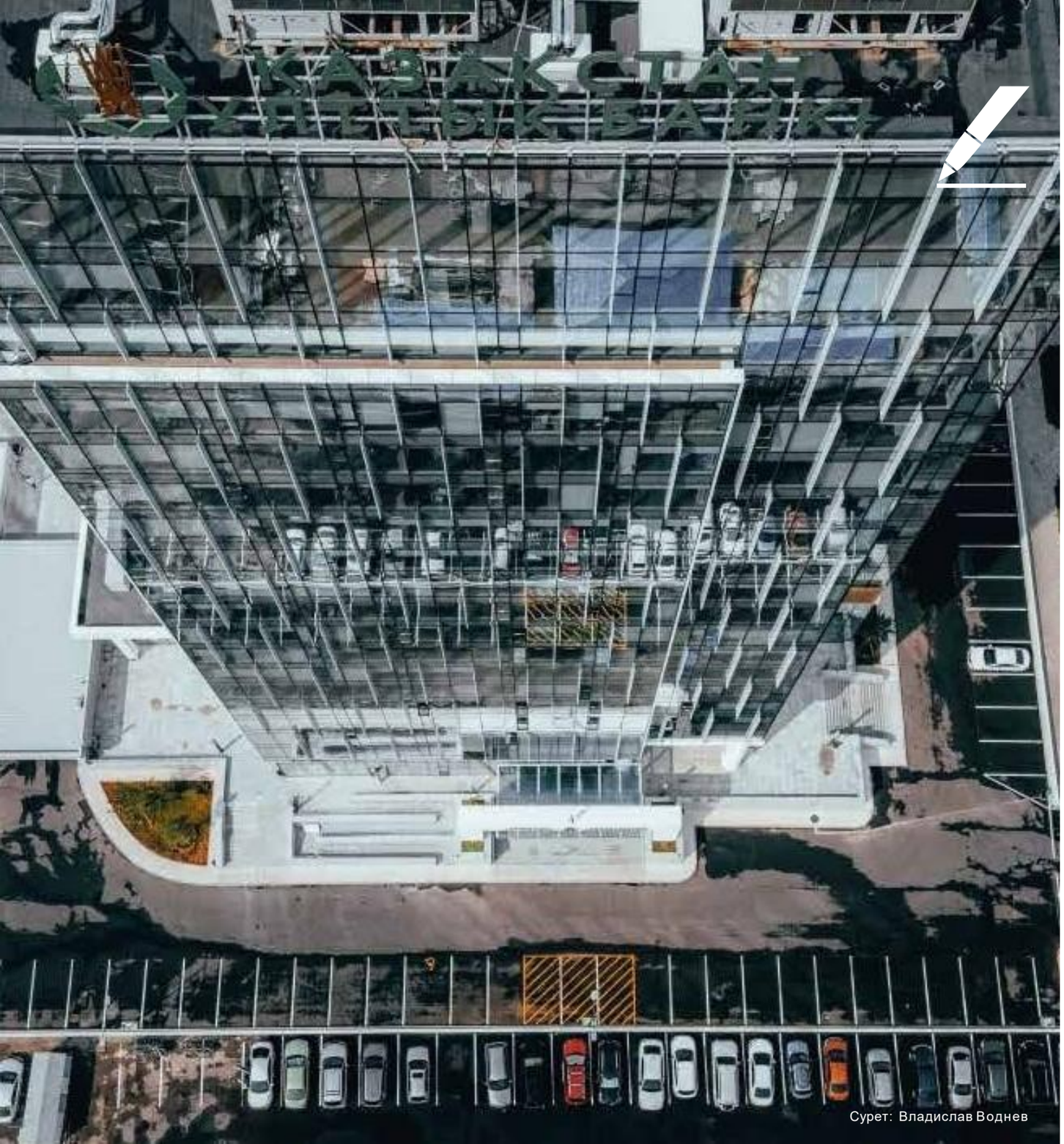

Қазақстандағы бизнес ахуал индексі **0,0-ға** дейін төмендеді, бұл іскерлік ахуалдың нашарлауын көрсетеді. Бұл көрсеткіш сәуір айындағы ең төменгі (-)32,5 деңгейінен бастап үздіксіз өсіп, қыркүйек айында 2,0 деңгейіне дейін жеткен болатын.

БАИ нашарлауы Қазақстанның барлық секторларында байқалды. Ең үлкен құлдырау құрылыс секторында орын алды, мұнда қыркүйек айындағы оң динамикадан кейінгі көрсеткіш 8,4 тармаққа төмендеп **((-) 7,4**) құрады. Өнеркәсіп секторы бойынша индекс 4,1 тармаққа төмендеп (-)0,9 құрады, ал қызмет көрсету секторы бойынша 0,2 тармаққа төмендеп **3,6** құрады.

Нақты сектордағы кәсіпорындардың ағымдағы жағдайды бағалау көрсеткіші айтарлықтай нашарлап **(-)10,8** құрады (ағымдағы жылдың қыркүйек айында - **(-)0,5**). Респонденттер ағымдағы жылдың қараша айында да болашақ бизнес жағдайының нашарлауын күтуде, бизнестің күтулері **2,3** құрады.

**Бизнес-ахуал индексі ағымдағы айдағы және келесі айдағы күтілетін бизнес жағдайының өзгеруі туралы сұрақтарға берілген оң немесе теріс жауаптардың арасындағы айырмасы ретінде есептеледі. Кәсіпорындар қаржы / несие, инфрақұрылым, құқықтық мәселелер, салық ауыртпалығы, тексерулер, айыппұлдар және т.б. жағдайларды бағалайды.*

Сурет: Владислав Воднев

Әдіснамалық түсініктеме

- ✓ Ақпарат нақты сектор мониторингіне қатысатын кәсіпорындардың ай сайынғы сауалнама нәтижелері бойынша дайындалған;
- ✓ Іскерлік белсенділік индексін есептеу үшін диффузиялық индекс (ДИ) қолданылады. Ол оң жауаптар мен қалыпты жауаптардың жартысының қосындысы ретінде есептеледі. Бұл индекс көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпы индикатор болып табылады;
- ✓ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордан тазартылған;
- ✓ Бизнес - ахуал индексін есептеу үшін жауаптар балансы қолданылады. Жауаптар балансы ағымдағы айдағы және болашақ айдағы күтілетін бизнес жағдайының өзгерістері жайлы сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық.

$$\text{БАИ*} = \sqrt{(\text{ЖБ(АЖ)} + 200) * (\text{ЖБ(БЖ)} + 200)} - 200$$

ЖБ – жауаптар балансы
АЖ – ағымдағы экономикалық жағдай
БЖ – болашақтағы экономикалық жағдай

** CESifo (Германия) бизнес – ахуалды бағалау әдіснамасына сәйкес*